

DUBLIN III VERORDENING

Inhoudsopgave

- A. Wat is de Dublinverordening precies?
- B. Welk land is volgens de Dublinverordening verantwoordelijk voor de afhandeling van een asielverzoek?
- C. Welke uitzonderingen zijn regels mogelijk?
- D. Termijnen voor overdracht
- E. Aantallen Dublinclienten in NL, aantallen overdrachten
- F. Waarom willen asielzoekers niet overgedragen worden?

A. Wat is de Dublinverordening precies?

De Dublinverordening (2013) legt vast welk land verantwoordelijk is voor het afhandelen van een asielaanvraag die wordt ingediend in de Europese Unie. Ook legt de Verordening vast hoe de overdrachtsprocedure moet verlopen en welke termijnen daarvoor gelden.

De Dublinverordening is een onderdeel van het Europese Asielbeleid. Andere onderdelen van dit beleid zijn bijvoorbeeld de Kwalificatierichtlijn (die bepaalt wie als vluchteling moet worden erkend), de Opvangrichtlijn (die vastlegt wanneer asielzoekers opvang moeten krijgen) en de Procedurerichtlijn (waarin de regels voor asielprocedures beschreven staan).

De Europese Unie beslist over eventuele wijzigingen van dit beleid. Het Europese asielbeleid, en zeker de Dublinverordening, is moeilijk te wijzigen vanwege de verschillende belangen van de Europese landen.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0604&from=DE>, 26.6.13, geldig sinds 2014.

B. Welk land is volgens de Dublinverordening verantwoordelijk voor de afhandeling van een asielverzoek?

- voor minderjarigen is het land waar een familielid woont wat voor hem/ haar kan zorgen verantwoordelijk, en anders het land waar het asielverzoek voor het eerst werd ingediend.
- voor volwassenen is allereerst verantwoordelijk het land waar een gezinslid als vluchteling is erkend of waar een gezinslid in een asielprocedure zit.
- anders is verantwoordelijk het land wat een verblijfsvergunning of visum heeft verleend.
- en als het bovenstaande niet van toepassing is, is het land verantwoordelijk waar de asielzoeker het eerst de EU is binnengekomen of waar hij eerder heeft verbleven.

Hoewel er dus voorrangregels zijn, blijkt in de praktijk dat de meeste asielzoekers verwezen worden naar het land waar hun vingerafdrukken werden geregistreerd. Dat is meestal het land waar ze de Europese Unie binnenkwamen.

C. Er zijn uitzonderingen op deze regels mogelijk.

In de Dublin-verordening staan deze twee uitzonderingen:

- Asielzoekers die afhankelijk zijn van een familielid wat legaal in een EU-land verblijft (of omgekeerd: een legaal verblijvend familielid is afhankelijk van die asielzoeker), dan moeten in dat EU-land hun asielverzoek indienen (artikel 16).
- Ook kan elk land besluiten om het asielverzoek toch zelf te behandelen (artikel 17)

Jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie en het Europees Hof van de Mensenrechten leidde ook tot de volgende uitzonderingen:

- Het Europees Hof voor de Mensenrechten besloot dat niet naar een land kan worden overgedragen als de leefomstandigheden voor asielzoekers daar onmenselijk zijn. Dat gold ten tijde van de uitspraak voor Griekenland (M.S.S. tegen België en Griekenland, ECLI:CE:ECHR:2011:0121, 21.1.11). Het kan volgens het Europees Hof van Justitie zelfs zo zijn dat

de leefomstandigheden voor statushouders onmenselijk zijn (Opinion of Advocate General in cases C-297/17, C-318/17, C-319/17 et C-438/17, ECLI:EU:C:2018:617, 25.7.18)

- Het Europese Hof heeft ook geoordeeld dat ziekte een reden kan zijn om niet over te dragen (C.K. tegen Slovenië, C-578/16, ECLI:EU:C:2017:127, 16.2.17)

D. Termijnen voor overdracht

De verantwoordelijkheid van een land voor het overnemen van het asielverzoek kan eindigen als de overdracht te lang duurt. Voorbeelden hiervan zijn:

- 6 mnd na inreis in de EU is het visumverlenende land niet meer verantwoordelijk
- 12 mnd na het afgeven van de vingerafdrukken in het land van eerste aankomst, is dat land niet meer verantwoordelijk, en wordt het land waar iemand 5 mnd of meer verbleef, verantwoordelijk.
- als de overdracht aan het eerstverantwoordelijke land niet is gelukt binnen 6 mnd nadat de beslissing definitief is geworden, is dat land niet meer verantwoordelijk. Die termijn wordt 18 mnd als de asielzoeker onderduikt

Na 3 mnd verblijf buiten de EU is het eerstverantwoordelijke land niet meer verantwoordelijk.

Dit is de reden dat Dublinclaimanten soms proberen om een tijdje onder de radar te leven, zodat de verantwoordelijkheid van het eerste land vervalft.

E. Aantallen Dublinclianten in NL, aantallen overdrachten

Het aantal eerste asielverzoeken, Dublin-beslissingen en Dublin-overdrachten in NL was als volgt¹:

	2015	2016	2017	2018	2019 ²	2020	2021	2022
1e asielverzoeken	44.970	20.945	18.210	14.970	18.190	13.673	12.591	35.535
Dublin-beslissingen	4.813 (10%)	9.238 (44%)	7.450 (41%)	6.000 ³ (40%) 8.619 ⁴ (57%)	7.310 (40%)	5.222 (38%)	5.400 (43%)	8.206 (23%)
Dublin-overdrachten	705 (15%)	2.131 (23%)	1.890 (25%)	1.849 (21%)	2.370 (26%)	1.648 (32%)	1.095 (20%)	1.217 (15%)
Italie-beslissingen	558	891	1.803	2.269	2.785	1.318	1.356	2.544
Italie-overdrachten	37 (7%)	45 (5%)	147 (16%)	187 (18%)	369 (13%)	73 (6%)	170 (13%)	165 (6%)
Spanje-beslissingen	211	151	241	411	451	419	633	816
Spanje-overdrachten	77 (36%)	30 (20%)	34 (14%)	93 (23%)	91	106	86 (14%)	159 (19%)
Bulg-beslissingen	92	87	48	46	36	33	56	328
Bulg-overdrachten	4 (4%)	7 (8%)	7 (15%)	3 (7%)	8 (22%)	2 (6%)	3 (5%)	4 (1%)
Zwits-	83	223	276	428	403	246	252	275

¹ Bron: Eurostat

² <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2020/01/22/kerncijfers-asiel-en-migratie-december-2019/2019-12+Persvoorlichting+Kerncijfers+Asiel++Migratie+2.0.pdf>, 22.1.20

³ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2019/02/07/kerncijfers-asiel-en-migratie-december-2018/2018-12+Persvoorlichting+EvK.pdf>

⁴ http://www.asylumineurope.org/sites/default/files/aida_2018update_dublin.pdf

beslissingen								
Zwitserland-overdrachten	23 (28%)	45 (20%)	83 (30%)	94 (22%)	115 (29%)	87 (35%)	51 (20%)	62 (23%)

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat veel asielzoekers in Nederland afgewezen worden omdat een ander land verantwoordelijk is. Lang niet altijd lukt de overdracht. Een deel van de Dublinclaimanten wint alsnog de rechtszaak tegen de overdracht. Andere asielzoekers vertrekken uit de asielopvang voordat ze worden overgedragen.

F. Waarom willen asielzoekers niet overgedragen worden?

Het is niet verbazingwekkend dat asielzoekers zelf willen kiezen in welk land hun asielverzoek behandeld wordt. Immers, de leefomstandigheden, de wijze van beoordeling, de toelatingsquota, en de toekomstperspectieven van asielzoekers en vluchtelingen zijn sterk verschillend in verschillende EU-landen.

De leefomstandigheden in de asielopvang in de verschillende landen van Europa verschilt sterk. Zo heeft het Europees Hof in 2023 uitspraken gedaan over de opvang in België, die te weinig capaciteit heeft waardoor asielzoekers lang op straat, in tentjes of kraakpanden moeten overleven. Al eerder werd geoordeeld dat de opvang in Hongarije, Malta en Griekenland tekort schiet, waardoor asielzoekers daar niet naar teruggestuurd mogen worden.

De beoordeling van asielverzoeken verschilt ook sterk tussen verschillende EU-landen. Zo variëren bijvoorbeeld de percentages erkenningen in 2022 in de landen van de Europese Unie voor voor Syriërs tussen 80% en 98%, voor Afghanen tussen 45% en 99%, voor Turken tussen 14% en 99%, voor Jemenieten tussen 71% en 99% en voor Irakezen tussen 12% en 77%.⁵

Tenslotte kent Nederland maar één asielstatus, die dezelfde rechten toekent aan vluchtelingen die individueel vervolgd worden als aan vluchtelingen die gevlucht zijn voor oorlog. In andere landen krijgt die tweede groep vaak een subsidiaire status, met minder rechten op bijvoorbeeld gezinshereniging. Dat kan relevant zijn als mensen hun familie in het land van herkomst of onderweg in vluchtelingenkampen hebben moeten achterlaten in preciaire omstandigheden.

⁵ DG Migratie: Inwilligingspercentage asiel 2022, 6.3.23
<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-fa5b47a48328c80d414155fbbb5aae0c0ce1f2d8/pdf>